

Životní prostředí je prostor, v němž žijeme my a kde budou žít i naše děti. Pracujme na jeho ochraně a zlepšení.

Motto:

Příroda je konzervativní, dává přednost evoluci a adaptaci. I my se musíme adaptovat a rozvíjet.

Ochrana životního prostředí je přirozená

Konzervativní je neexperimentovat se společností. Konzervativní je chránit a rozvíjet dobré. Ochrana přírody a našeho životního prostředí je přirozenou součástí politiky ODS.

Liberální je uznávat svobodu člověka. Liberální je odpovědnost za své činy. Využívání přírodních zdrojů je svobodou. Ochrana životního prostředí při jejich využití je odpovědností. Rovnováha mezi ochranou přírody a potřebami ekonomického rozvoje člověka je nutnou součástí naší politiky.

Osobní odpovědnost je východiskem konzervativně-liberálního pohledu na svět. Je podmínkou sociální soudržnosti společnosti, je také podmínkou ochrany životního prostředí. Odpovědnost každé generace je nezanechat budoucím generacím dluhy. To znamená nezanechat dluh finanční ani ekologický. Odstranit ekologické škody, které jsme zdědili považujeme za odpovědnost. Nevytvořit ekologické škody nové je naše povinnost.

Rovnováha ochrany životního prostředí, ekonomické prosperity a společenské soudržnosti je podmínkou racionálního rozvoje. Podmínkou zachování rovnováhy jsou postupné změny a adaptace na měnící se podmínky. Takový postupný a racionálně podložený rozvoj společnosti je někdy nazýván udržitelným rozvojem. Radikální změny, které porušují tuto rovnováhu, vždy vedly k poškození lidí, ekonomiky i životního prostředí. Radikalismem se vyznačují revoluce a různé ideologicky podložené snahy o zásadní proměnu společnosti. Radikalismus se vždy ukázal jako neudržitelná forma rozvoje.

- **Chránit kvalitu životního prostředí a zachovávat jeho stav je konzervativní**
- **Respektovat právo na kvalitní život, ve zdravém prostředí je liberální**
- **Rovnováha ekonomických, sociálních a environmentálních zájmů je pragmatická**

Ochrana životního prostředí je předpoklad nikoli cíl

Cílem demokratické politiky je zlepšit životní podmínky lidí. Skutečné zlepšení nastane jen tehdy, pokud součástí rozvoje je i ochrana životního prostředí. ODS považuje ochranu životního prostředí za nutnou součást každé politiky v každém jednotlivém oboru lidské činnosti.

Odděleně stojící, od skutečného života odtržený program ochrany životního prostředí, vždy zůstane

jen politickou proklamací bez výsledku. Takovým zůstane i tehdy, pokud je on sám ideovou prioritou politické strany.

V naší politice je integrální ochrana životního prostředí součástí našich plánů pro jednotlivá ministerstva. Zabudování všedních, neideologických, principů ochrany našeho okolí a naší přírody do každodenní praxe vládních úřadů je podmínkou dosažení skutečných výsledků zlepšení životního prostředí. To platí zejména pro ekonomická ministerstva.

V právní praxi ochráníme životního prostředí jednoduchými a přehlednými zákony. Předpisy musí být srozumitelné a racionální. Pak bude spravedlivé požadovat jejich přesné plnění na každém z nás. Porušení předpisů musí být rychle trestáno. Proto racionalizujeme práci inspekcí a úřadů. Přísné sankce budeme uplatňovat tam, kde poškození životního prostředí přímo vede k ohrožení zdraví.

- **Neděláme proklamace o životním prostředí, jeho ochrana je součástí naší politiky v jednotlivých oblastech**
- **Skutečná ochrana životního prostředí je racionální neideologický ohled na zájmy přírody v každodenní práci jednotlivých úřadů**
- **Ekologické předpisy musí být jednoduché, srozumitelné a účelné.**

Naše životní prostředí je součástí evropského prostoru

Environmentální politika EU je jen mezinárodně-politický rámec naší legislativy, Odpovědnost za naše životní prostředí však máme především vůči našim občanům, kteří v něm žijí. Všichni společně máme odpovědnost vůči příští generaci, která bude žít prostředí, které za sebou zanecháme.

Dostatečné a různorodé energetické zdroje jsou pro naši zemi podmínkou zlepšení našeho životního prostředí, protože je podmínkou našeho svobodného rozhodování o využití zdrojů. Nebudeme dovážet energii z ostatních států EU, protože nechceme žít na jejich účet a nechceme, aby za nás nesly ekologickou zátěž spojenou s výrobou energie.

Jsme partnery ostatních evropských zemí v provádění programů EU na ochranu životního prostředí. Budeme proto partnery i při přípravě evropské environmentální politiky. Budeme v EU prosazovat i naše environmentální zájmy. Potřeby České republiky při ochraně životního prostředí se v jednotlivostech liší od jiných členů EU. Prosazovat tyto potřeby a zájmy do evropské legislativy je naše právo a současně povinnost vůči našim občanům.

Při aplikaci práva Evropské unie v našich zákonech budeme vždy plnit minimální požadavky. Naše předpisy však budou, co nejvíce odpovídat takové rovnováze sociálních, ekonomických a environmentálních potřeb, která je pro náš stát optimální. Tam, kde to bude pro náš život opodstatněné, použijeme přísnější normy ochrany životního prostředí, než doporučuje EU. Použití takové normy na naši ochranu je naším právem podle současných i budoucích pravidel EU.

Prosazovat změny těch environmentálních předpisů EU, které se ukázaly jako neúčinné, příliš drahé nebo náš stát znevýhodňují v hospodářské soutěži, je naše povinnost. Vycházíme z principu, že cílem environmentální regulace je skutečné a měřitelné zlepšení našeho života, nikoli naplňování politických proklamací.

- **Evropské environmentální předpisy budeme dodržovat. Pokud ochrana našeho vlastního prostředí vyžaduje normy přísnější použijeme je.**
- **V Evropské Unii budeme prosazovat potřeby ochrany našeho životního prostředí a chránit konkurenční schopnost naší ekonomiky**
- **Cílem regulace je skutečné a měřitelné zlepšení našeho života, nikoli naplňování politických proklamací.**
- **Navrhujeme EU změnu těch předpisů, které jsou neúčinné, příliš drahé nebo náš stát znevýhodňují v hospodářské soutěži.**

Jsme ovlivňováni globálními proměnami životního prostředí i klimatu

Česká ekonomika je součástí globální ekonomiky. Náš stát je otevřenou ekonomikou a naše prosperita je závislá na naší mezinárodní konkurenceschopnosti. Velikost naší ekonomiky nám neumožňuje účinně ovlivňovat globální ekonomické procesy. Stejně nemůžeme významně zasáhnout do globálních klimatických trendů a ani nejsme klíčovým státem při jejich politickém řešení.

Česká republika musí proto být státem s vysokou schopností adaptace. Adaptovat se musíme, abychom úspěšně překonali globální ekonomickou recesi. Adaptovat se musíme i na klimatické změny.

Chceme, aby se Česká republika plně zapojila do takových mezinárodních projektů souvisejících se změnami klimatu, na kterých se shodnou všechny ekonomické velmoci a většina států světa.

Odmítáme však jednostranná ekonomická opatření, která by zhoršila naši mezinárodní konkurenceschopnost tím, že by na nás či EU byly kladeny větší požadavky než na jiné státy. Budeme u nás prosazovat takovou adaptační politiku, která zvýší schopnost našich podniků konkurovat na mezinárodním trhu a současně přispěje ochraně životního prostředí. Naším cílem je ekonomická adaptace na materiálově a energeticky méně náročné výroby. Rozvoj energetiky opírající se o zdroje, které nevytvářejí emise CO₂ by měl být naším hlavním přínosem k ochraně ovzduší a klimatu.

Adaptovat na probíhající klimatické změny se musíme i ve veřejném sektoru. Krajská, státní i obecní opatření na ochranu života a majetku před živelnými katastrofami, koncepční státní opatření na zajištění zdrojů vody, považujeme za dlouhodobý program. Koordinaci této adaptační politiky budeme prosazovat v EU, protože živelné katastrofy dnes mají viditelně mezinárodní charakter.

- **Zahájíme systematickou adaptaci na klimatické změny**
- **Urychlíme investice do ochrany před živelnými katastrofami**
- **Vytvoříme státní program ochrany vodních zdrojů**
- **Budeme prosazovat koordinaci adaptační politiky v rámci EU**

Naše ochrana životního prostředí je praktická a neideologická

Ochrana životního prostředí je součástí naší politiky ve všech jednotlivých oblastech života. V energetice, dopravě, regionálním rozvoji, zemědělství a v ostatních oborech. Navrhujeme taková

řešení, která mají vícenásobný efekt. Buď jde o řešení více environmentálních problémů současně, jako například investice do energetické úspory, které současně omezují znečištění ovzduší i vznik odpadu. Nebo jsou řešeny současně sociální i environmentální problém, jako například investicemi do vyčištění znečištěných oblastí či do rekultivací, které současně snižují nezaměstnanost. Prosazujeme řešení, která současně posilují ekonomiku a snižují ekologickou zátěž, jako jsou energetické využití odpadu či jeho recyklace, která snižují naši závislost na dovozu paliv a surovin.

Ochrana životního prostředí je významný veřejný zájem, který musí být chráněn právem. Tento veřejný zájem má však stejnou váhu, jako ostatní veřejné zájmy, ekonomické či sociální, které musí zůstat se zájmem ochrany životního prostředí v rovnováze. Ve stejné rovnováze k zájmu ochrany životního prostředí se musí nacházet zájmy soukromých vlastníků.

Rovnost práv a povinností všech občanů v ochraně životního prostředí

V reakci na minulost, ve které jsme neměli přístup k informacím o prostředí, ve kterém jsme žili a ani neměli právo rozhodovat o tom, co se v našem okolí stane, došlo u nás k nesmírnému posílení občanů vůči veřejné moci i soukromým vlastníkům a ekonomickým subjektům. Rozvoj těchto občanských práv však nebyl rovnoměrný a vyvážený. Musíme provést úpravy jednotlivých předpisů tak, aby práva nás všech byla stejná a stejné byly i povinnosti.

Prosadíme široký přístup občanů nejen k informacím o životním prostředí, ale i k informacím o průběhu tvorby předpisů v této oblasti. Tento přístup bude založen na principu rovnosti přístupu k informacím. Poskytne-li úřad informaci jednomu občanovi či skupině občanů, musí sám dbát o to, aby tato informace byla dostupná všem, jichž se týká, či o podobné informace projeví zájem. Moderní informační technologie takovou otevřenost umožňují.

Upravíme právní postavení občanských sdružení tak, aby ve správním řízení byla zrovnoprávněna s místními občany a místní samosprávou. Zejména tam, kde projednávaná věc má především místní dopady, nesmí být rozhodování blokováno těmi, kdo na věci nemají přímý zájem.

Prosadíme zavedení právní odpovědnosti toho, kdo bezdůvodným blokováním staveb nebo jiných činností způsobí škodu a také toho, kdo úmyslně rozšiřuje poplašné zprávy neodůvodněně varující před environmentálním ohrožením či ohrožením zdraví. Tato právní odpovědnost by se měla týkat zvláště těch, kdo by z takové činnosti měli přímý majetkový prospěch.

Z veřejných zdrojů určených na ekologické vzdělávání obyvatel budeme více podporovat dobrovolné aktivity zaměřené na praktickou místní ochranu životního prostředí, odstraňování jeho znečištění včetně spolkové činnosti v této oblasti. Zejména propojování této oblasti s ostatními místními aktivitami občanů budeme podporovat, protože ochrana životního prostředí by měla být součástí běžného života obce.

- **Zajistíme rovný přístup všech občanů k informacím o životním prostředí a tvorbě předpisů.**
- **Zrovnoprávníme místní občanské iniciativy a samosprávu se specializovanými občanskými sdruženími.**
- **Prosadíme právní odpovědnost těch, kdo bezdůvodně blokují výstavbu či jinou aktivitu za škody, které tím vznikají**

Ekonomika, podnikání, daně a veřejné finance v environmentální politice

V demokratické a liberální společnosti má stát jen omezené možnosti zasahovat přímo do ekonomických procesů. Jen omezeně je to možné při veřejných zakázkách. Omezené jsou také naše možnosti v daňové a dotační oblasti, které jsou výrazně regulovány Evropskou unií. Nenabízíme nereálná daňová řešení ani nenabízíme ekonomická řešení, které vláda nemůže realizovat.

Splatíme dluhy z minulosti tím, že dokončíme odstraňování starých ekologických zátěží. Splnění těchto letitých závazků našeho státu je v době ekonomické recese daleko výhodnější investice, než jakou je nekoncepční finanční podpora jednotlivých oborů či podniků.

finance z Operačních programů EU přednostně použijeme na projekty jejichž důsledkem je zlepšení životního prostředí. Využijeme evropské programy na vývoj environmentálních technologií pro naše podniky. Pomoc státních úřadů bude zaměřena na to, aby naše podniky dokázaly využít finančních zdroje, které EU k vývoji takových technologií vytváří také z našich daní.

Ve své evropské i domácí politice se zaměříme na prosazení daňových i nedaňových zvýhodnění technologií, výrobků a služeb, které snižují znečištění a také odpovídají struktuře naší ekonomiky a domácí poptávky.

V environmentální regulaci chceme administrativní jednoduchost a ekonomickou účinnost. Naším cílem je, aby naše ekonomika nevytvářela environmentální dluhy, které by zůstaly další generaci.

- **Investujeme do odstranění starých ekologických zátěží a tím podpoříme domácí ekonomiku.**
- **Finanční zdroje EU využijeme na projekty ochrany životního prostředí a na vývoj environmentálních technologií v našich podnicích.**
- **Navrhujeme jednoduché a účinné předpisy tak, abychom nevytvářeli environmentální dluh.**

Kvalitní energetika je podmínkou šetrného rozvoje

Chceme omezit dopady energetiky na životní prostředí. Energetickou soběstačnost však považujeme za podmínku naší bezpečnosti a současně za projev naší odpovědnosti vůči ostatní Evropě.

Budeme přímými i nepřímými nástroji prosazovat energetické úspory, protože to snižuje potřebu výstavby nových zdrojů. V produkci energie odstraníme bariéry uplatnění čistých zdrojů bez emisí CO₂. Jaderná energetika a obnovitelné zdroje nevyužívající spalovacího proces jsou cestou ke zdravějšímu ovzduší i ke zvýšení energetické nezávislosti.

Zvýšíme energetickou účinnost teplárenství tím, že vytvoříme ekonomické a právní podmínky pro přechod regionálních tepláren na kombinovaný způsob výroby tepla a elektrické energie.

Vytvoříme standardní prostředí pro využívání alternativních zdrojů energie. Konceptně budeme podporovat ty, které v našich geografických podmínkách mají odpovídající účinnost.

Rychlý rozvoj různých alternativních výrobních zdrojů energie předběhl tvorbu norem. Zatímco klasické zdroje

energií jsou provozovány podle předpisů vycházejících z mnoha zkušeností a také přinášejících mnoho omezení u nových tomu tak není. Zajistíme vydání technických i hygienických norem a předpisů, které zajistí bezpečnost těchto zdrojů pro obyvatele žijící v jejich okolí i pro životní prostředí, ve kterém jsou provozovány. Upravíme předpisy tak, aby rozvoj pěstování energetických rostlin a dřevin u neohrozil biodiverzitu a nezhoršovala se kvalita krajiny.

Směřujeme k tomu, aby veškeré zdroje energie byly součástí jednotného konkurenčního prostředí a aby žádné technologie nebyly kladeny administrativní překážky. Budeme dbát na to, aby jednotlivé zdroje energie nebyly zvýhodňovány na úkor uživatele energie. Zajistíme, aby všechny dostatečně stabilní zdroje energie měly zajištěný vstup do energetických sítí za rovných podmínek.

Významnou část státní podpory vědy a výzkumu zaměříme přímo do výzkumu nových bezemisních technologií výroby energie a do výzkumu technologií recyklace jaderných odpadů, které mohou být významným budoucím zdrojem energie už v tomto století.

Umožníme přímou vazbu mezi těžbou uhlí a revitalizací krajiny v územním plánování. Posílíme postavení obcí jako partnera těžebních společností v procesu plánování těžby i v jejím povolování.

Nechceme mechanicky směřovat k prolomení územních limitů pro těžbu uhlí jen na základě poptávky po něm. Uhlí považujeme za jeden z mála nám přímo dostupných energetických zdrojů. Jeho využití musí být maximálně efektivní a musí nastupovat až po vyčerpání všech ostatních možností zajištění energetické nezávislosti země.

- **Úsporami energií a lokálním využitím alternativních zdrojů odlehčíme energetice.**
- **Rozvojem bezemisních energetických zdrojů zvýšíme naši energetickou nezávislost.**
- **Dostatečný podíl jaderných zdrojů energie na naší celkové spotřebě považujeme za předpoklad národní bezpečnosti.**
- **Podpoříme regionální energetická centra kombinující výrobu tepla a elektrické energie a to i s využitím odpadů a obnovitelných paliv**

Obce a kraje jsou nejbližší ochraně přírody

Obce i kraje jsou zodpovědné za rozvoj svého území. Jejich hlavním nástrojem je územní plánování. Posílíme kompetence obcí tak, aby územní plánování mohlo účinně ovlivnit nejen technickou infrastrukturu, ale i vlastnosti krajiny z hlediska životního prostředí, její retenční schopnosti, protipovodňových schopností, prašnosti a další pro náš život důležité kvality. Vytvoříme jasný metodický rámec pro tyto záměry.

Chráněné části přírody, rezervace nebo parky mohou být zdrojem ekonomických příležitostí v turistice. Toto podnikání může nahradit ztrátu ekonomických aktivit, které jsou přísnou ochranou přírody omezeny. To je však možné jen tehdy pokud místní občané prostřednictvím místní samosprávy budou mít přímý podíl na spravování těchto oblastí. Upravíme zákony tak, aby obce a kraje získaly možnost přímého spolurozhodování při správě chráněných oblastí.

Ochrana určitého území je významným zásahem do místních podmínek, a nemůže být stanovena bez přihlédnutí k řadě místních faktorů. Proto upravíme předpisy tak, aby se vyhlašování nových chráněných území (například lokalit NATURA 2000) dělo v řádném procesu přímo spojeném s procesem příslušné změny územního plánu a při respektování standardního zapojení všech

účastníků stejně, jako při jakékoli jiné změně územního plánu. Zejména samospráva musí mít jasně formulovaný vliv na tento proces.

- **Umožníme obcím a krajům přímo se podílet na správě chráněných území a národních parků**
- **Vyhlašování chráněných území podřídíme demokratickému a transparentnímu procesu, ve kterém samospráva bude mít stejně významnou roli jako státní instituce.**

Doprava je nutná a může být i čistá

Mobilita osob i zboží je nutnou podmínkou prosperity států, regionů i jednotlivých obcí. Dopravní obsluha klade stále vyšší nároky na infrastrukturu a přináší i vyšší zátěž životního prostředí. Proti dopravě nemůžeme bojovat, protože pohyb je právem člověka. Snahy o její radikální omezení nejsou ekonomicky racionální. Je, však možné snižovat účinky dopravy na životní prostředí.

Naší prioritou je omezit dopad dopravy na zdraví lidí. Hluk, prašnost a imise z aut, které jsou charakteristické pro velké aglomerace nebo obce na hlavních dopravních tazích, jsou přímým zdravotním rizikem.

Bezemisní a nehlukní automobilová doprava dnes možná není. Je však možné emise omezit a snížit jejich koncentraci. Obou výsledků dosáhneme vyvedením tranzitní dopravy mimo město. Část emisí se rozptýlí mimo město a uvnitř města klesne hustota dopravy. Tím se zvýší plynulost dopravy ve městě. Plynulost dopravy považujeme za významný environmentální parametr, protože plynulá doprava produkuje výrazně méně emisí i hluku a je bezpečnější.

Budeme investičně podporovat budování dopravních staveb odklánějících dopravu z měst. Z veřejných fondů podpoříme provedení analýz dopravních řešení uvnitř měst. Cílem bude modernizovat místní dopravní řešení tak, aby doprava byla výrazně plynulejší a bezpečnější

Chceme významně snížit průměrný počet zastavení automobilů uvnitř měst. Tomu pomohou státem podporovaná dopravní řešení a také zavedení environmentálního hlediska do hodnocení místní úpravy dopravním značením. Snížení spotřeby paliv ve městech bude mít pozitivní dopad na ekonomiku i životní prostředí.

Lokálnímu stav životního prostředí zlepší zavedení kvalitnějších informačních systémů pro řidiče. Digitální předávání kvalitních informací o stavu dopravy přímo do navigačních jednotek musí být povinností veřejnoprávních médií a tyto informace musí být nabídnuty i soukromým stanicím.

Tato veřejná služba je vysoce návratnou investicí do ochrany životního prostředí. Z environmentálního hlediska musíme považovat vznik dopravní zácpy za výrazné poškození životního prostředí. Veškeré projekty podporující plynulost dopravy jsou proto zelnými projekty.

Snížení emisí z automobilové dopravy i celkové spotřeby paliv přispějeme i posílením kontroly kvality pohonných hmot, ale také kvalitním výkonem státní technické kontroly vozidel.

Veřejná doprava má environmentální význam, který výrazně posílíme tím, že zajistíme její návaznost na individuální dopravu. Toto provázání může výrazně omezit pohyb aut v centrech měst. Individuální a veřejnou dopravu vnímáme jako jeden dopravní systém a nikoli jako protichůdnost. Součástí městského systému dopravy jsou také dopravní trasy pro cyklisty. Trasy musí být řešeny tak, aby auta neohrožovala cyklisty a cyklisté nenarušovali plynulost jízdy aut.

V celostátním měřítku adaptujeme systém mýtného tak, aby bylo možné touto ekonomickou motivací usměrňovat nákladní dopravu nejen výběrem silnic, ale i v čase. Zajištění plynulosti dopravy a eliminace tranzitní nákladní dopravy z obydlených oblastí musí být jedním z cílů celého systému výběru mýtného. Spolu s úpravou státní politiky podpory železnice může systém mýtného přesunout část tranzitní automobilové dopravy na železnici.

V evropském rozměru budeme jednat o propojení naší silniční sítě s naším okolím. Budeme rovněž prosazovat v EU důslednou, transparentní a racionální revizi politiky podpory biopaliv.

- **Investice v dopravě zaměříme na vyvedení tranzitní dopravy z měst**
- **Za prioritu považujeme zajištění plynulosti dopravy, které vede k významnému omezení emisí. Dopravní zácpa je menší ekologická katastrofa.**
- **Propojíme individuální a veřejnou dopravu.**
- **Zajistíme volné šíření kvalitních digitálních dopravních informací pro satelitní navigační přístroje**
- **Adaptujeme systém mýtného tak, aby podpořil plynulost dopravy a odklonil tranzitní dopravu od sídel.**

Voda, les a zemědělství je na naší krajinou

Krajina a její hlavní produkční schopnost, kterou je zemědělství, je trvalá hodnota předávaná mezi generacemi. Naším cílem je udržet kvalitu naší krajiny i produkční schopnost našeho zemědělství.

Produkční schopnost krajiny je vzácný zdroj, který je nutné využívat zodpovědně. Pěstování potravin považujeme za vyšší prioritu, než jakou mají energetické plodiny. Tuto tradičně selskou pozici budeme zastávat i při revizi evropské zemědělské politiky, která probíhá na pozadí světového nedostatku potravin.

Krajiny, zemědělství a příroda jsou vzájemně propojené mnoha vazbami. Stejně tak propojíme finanční zdroje jednotlivých operačních programů spravovaných různými ministerstvy. Vzniknou silné a snadno použitelné finanční nástroje, které regionům umožní realizovat komplexní programy rozvoje krajiny, zemědělství a venkova.

Tyto komplexní programy budou vycházet z analýzy adaptačních potřeb našeho zemědělství, které přináší klimatické změny. Z důvodu klimatických změn bude nutná i adaptace funkcí krajiny, abychom zajistili zásoby vody a současně pro omezili důsledky povodní. Zpracujeme vládní analýzu adaptačních potřeb a podle ní budeme řídit státní investice a dotační politiku.

Dotační podporu zemědělství propojíme se státními investicemi do protipovodňových opatření a s využitím jednotlivých operačních programů. Naším cílem je zpomalit odtok vody z krajiny a zajistit ochranu zdrojů podzemní i povrchové vody úpravou zemědělského hospodaření. Stejně budeme postupovat při spojení produkčních potřeb venkova s ochranou lesa a jeho mimoprodukčních funkcí, důležitých zejména pro zadržování vody. Zajistit dostatek vodních zdrojů, jejich kvality a kapacity, pro obyvatele je pro nás prioritou vyžadující sladění zemědělské politiky s tímto cílem.

Během pěti let dobudujeme čistírny odpadních vod ve všech městech a obcích na moderní úroveň. A zajistíme i následné energetické využití kalů spolu s dalšími bioodpady. Spolu se zvýšením

investic do realizace plánů jednotlivých povodí, které byly v minulosti zpracovány na protipovodňovou ochranu a zajištění kvality toků, tak dosáhneme zásadního zlepšení kvality vody v našich řekách i nádržích.

Chceme vrátit krajině její harmonický ráz založený na prolínání produkčních funkcí a funkcí chránících naše životní prostředí. Chceme omezit rozšiřování průmyslu na zelenou louku a cíleně směřovat průmyslové investice do opuštěných průmyslových areálů.

- **Naším cílem je adaptace našeho zemědělství na klimatické i ekonomické změny, tak aby výsledkem bylo lepší životní prostředí**
- **Rozvoj krajiny zaměříme na její odolnost vůči živelným katastrofám, zejména na omezení vzniku povodní**
- **Zajištění dostatečných zdrojů pitné vody pro obyvatelstvo je prioritní povinností státu**
- **Zásadně pokročíme v provedení protipovodňových investic a dokončíme modernizaci čističek odpadních vod**

Odpady jsou zdrojem, který neubývá

Odpady jsou přirozenou součástí života každé populace i každého výrobního nebo zemědělského procesu. Odpadem je fakticky to co nepotřebujeme, neumíme to použít. Dokážeme-li odpad smysluplně využít, pak přestal být odpadem a méně zatíží naše životní prostředí. Každé využití odpadu je lepší, než jeho uložení na skládku.

Odstraníme všechny administrativní bariéry všech forem využívání odpadů. Změníme administrativní pohled na odpady tak, aby se staly zdrojem a součástí naší surovinové a energetické strategie. Zjednodušíme administrativu, aby odpadové předpisy nekomplikovaly běžné činnosti. Přehlednými předpisy a jejich přísnou kontrolou omezíme nezákonné nakládání s odpady a jejich ilegální dovoz.

Budeme dál rozvíjet třídění odpadů pro jejich recyklaci. Odpady takto vytríděné jsou surovinou pro výrobu, která omezuje naši závislost na dovozu.

Kvalitní systém recyklace odpadů doplníme o využití odpadů pro výrobu tepla a elektrické energie v zařízeních na jejich energetické využití. Tím omezíme skládky. Rostlinné odpady ze zahrádek a parků budou kompostovány nebo se stanou součástí obnovitelných paliv. Všechny tyto činnosti sloučíme do integrovaných systémů nakládání s komunálním odpadem. Na jejich vznik v městech a regionech nasměrujeme velkou část prostředků Operačního programu pro životní prostředí, který pracuje s fondy EU. Administrativně umožníme provoz efektivních integrovaných systémů tím, že novelou zákona umožníme smluvní sdružování menších i větších obcí do celků, ve kterých celou odpadovou problematiku bude zajišťovat jedna obec ostatními k této činnosti smluvně pověřená.

Vytvoření integrovaných systémů nakládání s odpadem nám umožní velkou část odpadu využít jako surovinu pro výrobu nebo jako náhradu fosilních paliv při výrobě energie.

Budeme i nadále trvat na zákazu dovozu odpadu pro uložení na skládku nebo spálení bez využití energie. Odmítáme tak dovoz ekologických zátěží ze sousedních států.

Budeme prosazovat odstraňování nebo využívání odpadů co nejbližší k místu jejich vzniku. Tím minimalizujeme dopravní zátěž. Tento obecný princip obsahují i evropské předpisy. V rámci nových

evropských předpisů totiž nemáme jinou možnost, jak zabránit případnému masovému dovozu odpadu pro využití v zařízeních postavených za naše investice. V případě nutnosti bychom dovoz odpadu z větších vzdáleností omezili zavedením zvláštní daně z odpadu závislé na vzdálenosti původu odpadu od místa jeho využití či odstranění.

Budeme důsledně potlačovat kriminalitu v odpadech, jejich nezákonný dovoz, nezákonné skladování nebezpečných odpadů a další postupy ohrožující naše životní prostředí. Zavedeme zákonnou povinnost firmy či instituce, která je původcem nebezpečného odpadu prokázat místo a způsob jeho zneškodnění. Připravíme změny zákonů, které umožní obcím na podnikajících osobách důsledně vymáhat plnění odpadových předpisů. Tím omezíme zneužívání odpadových systémů obcí, které financují občané. Vytvoříme specializovaný útvar Policie ČR pro vyšetřování kriminality v odpadovém hospodářství, který propojíme s celní správou.

Nebudeme zvyšovat poplatky za skládkování ani nezavedeme jiné daně za odstranění odpadu do té doby, dokud nebude vytvořena dostatečná síť zařízení pro energetické využití odpadu. Dokud neexistuje alternativa skládkování v podobě energetického využití odpadu, zdanění skládek by znamenalo čisté zdanění občanů bez environmentálního významu.

- **Chceme rozvinout všechny ekonomicky racionální formy využití odpadu**
- **Odpad považujeme za zdroj surovin i energie**
- **Nahradíme odpadem část fosilních paliv**
- **Finančně i administrativně umožníme vznik integrovaného využívání odpadů a omezíme skládky**
- **Omezíme kriminalitu v nakládání s odpady, zejména ilegální dovoz odpadu**

Bydlení je součástí života i životního prostředí

Obydlí lidí je přirozenou součástí životního prostředí, stejně jako infrastruktura, která jej doprovází. Naším cílem je takový rozvoj bydlení, který bude harmonicky navazovat na místní podmínky ve městech i na vesnicích, rozvoj který omezí environmentální zátěž na nezbytné minimum. Je to důležité nejen pro ekosystém, ale především pro naše vlastní zdraví.

Tam, kde to je podle předpisů EU možné, popoříme snižování energetické náročnosti budov a nízkoemisní řešení vytápění daňovým zvýhodněním.

Modernizujeme předpisy o územním plánování tak, aby se prosazovaly územní koncepce přirozeně spojující bydlení s potřebnou infrastrukturou dopravy a služeb, dostatkem zeleně a zajištěním dopravních potřeb veřejnou dopravou i dostatečnou infrastrukturou pro parkování a pohyb soukromých vozidel. Emise z vozidel související s vyhledáním parkování jsou nezanedbatelnou složkou místního znečištění, kterou snadné systémy parkování významně omezují.

- **Daňově zvýhodníme energetické úspory v bytové výstavbě a v rekonstrukcích**
- **Upravíme předpisy tak, aby součástí bydlení byla dopravní infrastruktura a parkovací kapacity minimalizující místní znečištění životního prostředí**
- **Rozšíříme snadno dostupné programy na energetické úspory v obytných budovách, školách nemocnicích a místní infrastruktuře**

Zdravý život je závislý na prostředí v němž žijeme

Životní prostředí má přímý vliv na zdraví lidí. Environmentální řešení jsou proto nutnou součástí naší politiky v oblasti zdravotnictví.

Normy i kontrolu jejich plnění zaměříme na ochranu lidí před hlukem a imisemi. Produkce prachu, alergenů a organických škodlivých látek z topení uhlím nebo z místní dopravy není teoretický environmentální problém. Jsou to reálná zdravotní rizika. Tomu musí odpovídat i činnost úřadů.

Podpora zdravého životního stylu má environmentální rozměr. Zlepšování kvality potravin, omezování cizorodých látek v jídle přímo souvisí s ekologicky šetrnější zemědělskou výrobou. Proto budeme investovat do programů ochrany zdraví, které mohou mít významný vliv na ochranu životního prostředí.

Zdravotnictví je, jako každý obor naší činnosti, rovněž zdrojem znečištění životního prostředí. Proto připravíme programy na zvýšení environmentální bezpečnosti zdravotnických zařízení. Tato zařízení jsou mimo jiné i původci velkého množství nebezpečných odpadů. Produkuje i radioaktivní odpady. Jejich svým množstvím i technologická obtížnost jejich likvidace je srovnatelná s odpady z jaderné energetiky.

Chceme, aby se i zdravotnictví podílelo na naší adaptaci na měnící se přírodní podmínky. Například klimatické změny a globální pohyb obyvatel vyžadují nový pohled na epidemiologický výzkum a prevenci. Změny přinášejí našim občanům riziko nemocí, které jsou zvládnutelné, ale u nás dosud nejsou běžné. Na tato rizika musíme již dnes zaměřit profesní vzdělávání zdravotníků.

- **Posílíme kontrolu norem na ochranu lidí před hlukem, prachem, imisemi a chemickými látkami.**
- **Rozvineme programy na zajištění environmentální bezpečnosti zdravotnictví.**
- **Adaptujeme naše zdravotnictví na klimatické změny a globální mobilitu lidí.**

Příroda je dědictvím, které je nedotknutelné

Naše příroda je naším dědictvím. Je to dědictví staletími ovlivněné působením člověka a je to dědictví věčně proměnlivé. Ještě dnes napravujeme škody, které na přírodě napáchala socialistická epocha. Považujeme za svou povinnost předat naši přírodu v lepším stavu než v jakém jsme ji přijali.

Zavedeme lepší a systémovější správu chráněné přírody. Na této správě se bude podílet i místní samospráva těch obcí, v jejímž katastru se chráněná oblast nachází.

Dořešíme vlastnické vztahy k půdě, které jsou předpokladem uplatnění skutečné odpovědnosti za přírodní bohatství na této půdě se nacházející.

Budeme podporovat dobrovolnou spolkovou činnost zaměřenou na ochranu přírodního bohatství a aktivní účast občanů na správě chráněných území. Naše chráněná území nesmějí být doménou profesionálních ochránců, ale musí se stát vzácným dědictvím nás všech. Jejich správa musí být pod demokratickou kontrolou zejména místních obyvatel. Ochrana přírody a ekologická výchova

není doménou specializovaných organizací. Sdružením myslivců, skautů, hasičů či komukoli, kdo se touto ochranou nebo výchovou chce zabývat náleží stejná finanční podpora, pro jejich projekty.

- **Naším cílem je zlepšení stavu naší přírody.**
- **Zavedeme systematickou správu chráněných oblastí, na které se bude přímo podílet místní samospráva.**
- **Dořešíme vlastnické vztahy k půdě, protože to je podmínka systematické ochrany přírody.**
- **Environmentální projekty občanských spolků a sdružení, které nemají ochranu životního prostředí jako hlavní činnost, budeme finančně podporovat stejně, jako projekty sdružení, která se na ekologickou politiku specializují**

Kvalita vzduchu je kvalitou života

V devadesátých letech bylo naší prioritou odsíření elektráren a s tím spojené radikální zlepšení stavu ovzduší. To se nám podařilo. Dnes je naší prioritou odstranění prachu ze vzduchu, který dýcháme. Výskyt rozptýlených prachových částic je nejen ekologickým, ale i zdravotním problémem a jde o jeden z mála ukazatelů stavu životního prostředí, ve kterém dlouhodobě neplníme limity dané EU.

Řešení tohoto problému spočívá v minimalizaci silně emisních zdrojů, jakými jsou lokální topeniště uhelného typu. Jejich náhrada nízkoemisními nebo centrálním zásobováním teplem by byla významnou pomocí. Chceme jí dosáhnout vhodnou daňovou politikou spojenou s programy finanční podpory. Ty budeme financovat z prodeje emisních limitů, protože tato opatření povedou současně k omezení produkce CO₂.

Druhou částí řešení je vyvedení tranzitní, zejména nákladní, automobilové dopravy mimo města a zásadní zlepšení plynulosti dopravy uvnitř měst.

- **Zaměříme se na omezení lokálního topení uhlím, na které použijeme příjmy z prodeje emisních limitů**
- **Vyvedeme nákladní tranzitní dopravu mimo města a obce.**
- **Zlepšíme plynulost dopravy ve městech**

Adaptace je nutná, úspory jsou přínosné

Proměny klimatu byly historickou realitou každé epochy a jsou součástí i naší přítomnosti. Bez ohledu na to, jaký je podíl člověka na těchto změnách a jak dlouho bude trvat politická diskuze o tomto podílu, je pravděpodobné, že klimatické změny budou probíhat i nadále. Proto je nutné adaptovat se na změny klimatu. Přizpůsobit jim náš způsob života, naše zemědělství. Urychlit řešení protipovodňových systémů, zajistit odpovídající zimní i letní energetický výkon. Adaptovat na ně náš zdravotnictví i další oblasti života.

Česká republika při své velikosti by sama nemohla klimatickou změnu zastavit, ani tehdy kdyby byla zcela působena člověkem. Naší povinností je však chovat se zodpovědně. Znamená to neplýtvat zdroji a provádět úsporná opatření, zejména v energetické oblasti. Bez ohledu

na to, jaký skutečný vliv taková opatření mají na klimatické změny, jsou výhodná pro naši energetickou nezávislost a pokud jsou úspory rozumné zvyšují i naši schopnost ekonomicky konkurovat v globálním měřítku.

Nebudeme však na národní ani evropské úrovni podporovat omezování emisí CO₂ jen z proklamativních důvodů. Tak jako toho není schopna Česká republika, ani EU není dostatečně ekonomicky silná, aby svým jakkoli radikálním jednostranným omezováním ekonomické aktivity zabránila globálním změnám.

Budeme proto prosazovat takový postup EU v mezinárodních jednáních, který povede pouze k rovnoprávnému programu omezování emisí. Ten musí stanovit stejné požadavky na všechny ekonomiky světa a nesmí vést k našemu znevýhodnění oproti jiným státům. Je pochopitelné, že takový program musí být ekonomicky únosný pro recesí oslabenou globální ekonomiku, protože jinak nebude globálně přijatelný.

Budeme podporovat taková opatření, která kromě omezení emisí CO₂ prokazatelně přinášejí i další pozitivní efekty. Těmi jsou jistě regulace zaměřené na snížení znečištění ovzduší, které je skutečně vážným problémem. Patří mezi ně zvýšení využití odpadů, které nahrazuje suroviny a fosilní paliva. Zvýšení energetické účinnosti ve výrobě i v produkci energií a tepla. Za skutečně zásadní omezení produkce CO₂ a současně zvýšení naší energetické nezávislosti považujeme rozvoj jaderné energetiky spolu s rozvojem technologií recyklace jaderného odpadu.

- **Chceme, aby omezování CO₂ nebylo samoúčelným, ale bylo vždy spojeno s jiným měřitelným zlepšením životního prostředí**
- **Odmítáme mezinárodní dohody, které by jedny státy omezovaly více než druhé nebo by vedly ke globální stagnaci**
- **Za skutečně zásadní způsob omezení emisí CO₂ považujeme rychlý rozvoj jaderné energetiky a zvyšování jejího podílu na naší energetické spotřebě**